

ပြည်တွင်းစစ်၏ခရီးလမ်း

Myanmar Witness

၂၀၂၂ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂၉ ရက်နေ့တွင် အစီရင်ခံစာ ထုတ်ပြန်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် စစ်ပွဲများ အရှိန်အဟုန်နှင့် တိုးမြှင့်လာခြင်း

“မြန်မာနိုင်ငံတွင် အပြစ်မဲ့ မြန်မာနိုင်ငံသားတွေအတွက် အခြေအနေတွေက ဆိုးရွားပြီး ပိုဆိုးလာကာ မရေမတွက်နိုင်တဲ့ ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ အခြေအနေတွေ တကယ်ဖြစ်လာပါပြီ”

မြန်မာနိုင်ငံ လူ့အခွင့်အရေး အခြေအနေဆိုင်ရာ အထူးကိုယ်စားလှယ် သောမတ်စ်အင်ဒရူးစ်က ၂၀၂၂ ခုနှစ် စက်တင်ဘာ ၂၁ ရက်က ပြုလုပ်သည့် လူ့အခွင့်အရေးကောင်စီ၏ ၅၁ ကြိမ်မြောက် အစည်းအဝေးတွင် ပြောကြားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ပုံ- မြန်မာနိုင်ငံ လူ့အခွင့်အရေး အခြေအနေဆိုင်ရာ အထူးကိုယ်စားလှယ် သောမတ်စ်အင်ဒရူးစ် ၂၀၂၂ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၁ ရက်နေ့တွင် လူ့အခွင့်အရေးကောင်စီ၏ ၅၁ ကြိမ်မြောက် အစည်းအဝေးတွင် ကြေညာချက် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် စစ်တပ်အာဏာသိမ်းချိန် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလမှ စတင်ကာ မြန်မာနိုင်ငံ၌ အကြမ်းဖက်မှုများ အရှိန်အဟုန်ဖြင့် အရှိန်မြှင့်လာခဲ့သည်။

စစ်တပ်၏ အာဏာချုပ်ကိုင်မှုသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အသစ်အဆန်းမဟုတ်ပေ။ ငါးနှစ်တာ ဒီမိုကရေစီ ကာလမှလွဲ၍ နှစ်ပေါင်း ၅၀ကျော်အထိ စစ်တပ်မှချုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ထိုငါးနှစ်တာကာလတွင် တပ်မတော်နှင့် လူထုခေါင်းဆောင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်တို့ကြား အာဏာခွဲဝေပေးရေး ချိန်ခွင်လျှာကို ဖြည့်ဆည်းပေးခဲ့သည်။ ၂၀၂၀ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲမှာ မဲအပြတ်အသတ်အနိုင်ရရှိတဲ့အခါ စစ်တပ်က ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နဲ့ သူ့ပါတီအများအပြားကိုဖမ်းဆီးပြီး တိုင်းပြည်ကိုချုပ်ကိုင်ပြီး သဘောထားကွဲလွဲမှုမှန်သမျှကို ချေမှုန်းဖို့ ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။

အာဏာသိမ်းရန်ညွှန်ကြားထားပြီး အရပ်သားများနှင့် ဒီမိုကရေစီလိုလားသော အုပ်စုများအပေါ် စစ်ဆင်ရေးများ အရှိန်အဟုန်ပြင်းစွာ လုပ်ဆောင်ခဲ့သူမှာ မြန်မာစစ်တပ်နှင့် ၎င်း၏ နိုင်ငံရေး လက်ရုံးခေါင်းဆောင်၊ လုံခြုံရေးနှင့် စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီ (SAC) ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး မင်းအောင်လှိုင် ဖြစ်သည်။

ဤဖြိုခွင်းမှုမှာ ဆန္ဒပြသူများအား အကြမ်းဖက်ခြင်းနှင့် လမ်းများပေါ်၌ လူများကိုပစ်ခတ်ခြင်းမှသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြင်းထန်သော စစ်ပွဲတစ်ခုအထိ ရွာများနှင့် နေအိမ်များကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် မီးရှို့ခြင်း၊ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း၊ လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှုများနှင့် အခြားအရာများအထိ တိုးမြှင့်လာခဲ့သည်။

အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း အကြမ်းဖက်မှုတွေ ပြင်းထန်လာတာကြောင့် လူပေါင်း ၂,၄၀၀ ကျော် သေဆုံးခဲ့တယ်လို့ နိုင်ငံရေး အကျဉ်းသားများ ကူညီစောင့်ရှောက်ရေးအသင်း (AAPP) က သတင်းထုတ်ပြန်ထားသည်။

စစ်အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း လူပေါင်း ၁၂၀၀၀ ကျော် ထိန်းသိမ်းခံခဲ့ရပြီး၊ သေဒဏ် ၁၂၀ ကျော်၊ အရပ်သား ၁၈၀၀၀ ခန့် အိုးအိမ်များဖျက်ဆီးခံခဲ့ရပြီး လူပေါင်း ၁ သန်းနီးပါး အိုးမဲ့အိမ်မဲ့ဖြစ်ခဲ့ရသည့် ကိန်းဂဏန်းများကို ဆိုးရွားသော ပုံရိပ်ကိုပြသထားသည်။

ဤပဋိပက္ခ၏ အဆင့်တိုင်းတွင် စစ်ဘက်၏ နည်းဗျူဟာများ၊ ဗျူဟာများနှင့် နည်းလမ်းများဖြစ်သည့် အိမ်များကိုမီးရှို့ခြင်း၊ သဘောထားကွဲလွဲမှုများ ရှိနေသည့်ဒေသများရှိ ရပ်ရွာများကိုပစ်မှတ်ထားခြင်း၊

အင်တာနက် ပိတ်ထားခြင်း၊ မုဒိမ်းကျင့်ခြင်း၊ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းနှင့် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းအတွက် အရေးကြီးသော ထောက်ပံ့ရေးပစ္စည်းများကို ပစ်မှတ်ထားခြင်းတို့သည် ကိုက်ညီသည်- သွယ်ဝိုက်သော ရလဒ်မှာ အရပ်သားများ အစုလိုက်အပြုံလိုက် ရွှေ့ပြောင်းခြင်းဖြစ်သည်။ 2017-2019 တွင် ရိုဟင်ဂျာများဖြစ်ခဲ့ပြီး နှစ်အနည်းငယ်အကြာတွင် အိုးအိမ်မဲ့ရွှေ့ပြောင်းသူများသည် မြန်မာအရပ်သား များဖြစ်သည်။

Myanmar Witness သည် အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၏ ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများနှင့်အတူ မှုခင်းဆေးပညာအသေးစိတ်ဖော်ပြသည့် သက်သေအထောက်အထားများ၊ လူသားမျိုးနွယ်အပေါ် ပျံ့နှံ့နေသော အဓိကရာဇဝတ်မှုပုံစံများကို စုဆောင်းခြင်း၊ မှတ်တမ်းတင်ခြင်း၊ စိစစ်အတည်ပြုခြင်းတို့ ပြုလုပ်သည်။

Open Source ဒေတာနှင့် အတည်ပြုခြင်းများသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပဋိပက္ခ၏ထူးခြားသော ခြုံငုံသုံး သပ်ချက်ကို ပေးသည်။ ဤအစီရင်ခံစာသည် ပြီးခဲ့သည့် ဖေဖော်ဝါရီလက အာဏာသိမ်းပြီးကတည်းက အရပ်သားများအပေါ် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများအပေါ် ခိုင်လုံသော အထောက်အထား များနှင့် ယုံကြည်ရလောက်သည့် ပွင့်လင်းမြင်သာသော သတင်းအရင်းအမြစ်များကို ပုံဖော်ထားသည်။ အကြမ်းဖက်မှုနှင့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများတွင် အချိန်ကြာလာသည်နှင့်အမျှ သိသာစွာတိုးမြှင့်လာမှုကို ပြသသည်။

စီမံကိန်း၏အဓိကအချက်အလက်များ

ဤအစီရင်ခံစာသည် ပြီးခဲ့သည့်ဖေဖော်ဝါရီလက အာဏာသိမ်းပြီးကတည်းက အရပ်သားများအပေါ် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများအပေါ် ခိုင်လုံသော အထောက်အထားများနှင့် ယုံကြည်ရလောက်သည့် ပွင့်လင်းမြင်သာသော သတင်းအရင်းအမြစ်များကို ပုံဖော်ထားသည်။ အကြမ်းဖက်မှုနှင့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများတွင် အချိန်ကြာလာသည်နှင့်အမျှ သိသာစွာ တိုးမြှင့်လာမှုကို ပြသသည်။

ဒီမိုကရေစီလှုပ်ရှားမှုကို ဖြိုခွင်းရန် SAC မှ တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာဖြင့် ကြိုးပမ်းမှုကြောင့် အကြမ်းဖက်မှုအဆင့်များ တိုးမြှင့်လာကာ ဒီမိုကရေစီလိုလားသည့် လှုပ်ရှားမှုများ ပိုမိုအားကောင်း

လာကာ မြေပြင်ပေါ်ရှိ နောက်လိုက်များ၊ ထောက်ခံသူများနှင့် တိုက်ခိုက်ရေးသမားများ ပိုမိုရရှိလာခဲ့သည်။

Open Source ဒေတာနှင့် အတည်ပြုခြင်းများသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပဋိပက္ခ၏ ထူးခြားသော ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်ကို ပေးပါသည်။ ဆိုရှယ်မီဒီယာတွင် အပ်လုဒ်တင်ထားသော ဗီဒီယိုများ၊ ဂြိုဟ်တုဓာတ်ပုံများနှင့် အခြားရရှိနိုင်သည့် အချက်အလက်များကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်းဖြင့် Myanmar Witness သည် ပထဝီဝင်အနေအထားအလိုက် မည်သို့ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားပုံကို လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များနှင့် ပါဝင်သူများ တိုးပွားလာနေပုံကို မှတ်တမ်းတင်နိုင်ခဲ့သည်။

အာဏာသိမ်းပြီးနောက် ချက်ချင်းဆိုသလိုပင် မြို့ပြများတွင် ငြိမ်းချမ်းစွာ ဆန္ဒပြမှုများကို အကြမ်းဖက်မှုများ ပိုမိုဆိုးရွားလာခဲ့သည်။ Myanmar Witness ၏ စုံစမ်းစစ်ဆေးသည့် သီးခြားဖြစ်ရပ်ငါးခုတွင် လူပေါင်း ၁၀၀ ကျော် ဖမ်းဆီးခံခဲ့ရပြီး ၃၁၀ ကျော် သေဆုံးခဲ့သည်။

ဆန္ဒပြမှုများသည် မြို့များအပြင်သို့ ပြောင်းရွှေ့လာသောကြောင့် အရပ်သားများအပေါ် လက်တုံ့ပြန်မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ Myanmar Witness မှ စုဆောင်းပြီး စိစစ်ထားသော ပွင့်လင်းသော အရင်းအမြစ်ဒေတာသည် မြန်မာ့အနောက်မြောက်ဘက်ရှိ နေအိမ်အများအပြား ပျက်စီးသွားကြောင်း စစ်တပ်၏ စစ်ဆင်ရေး ခြေလှမ်းပြောင်းလဲမှုမှ အတည်ပြုနိုင်သည်။

အတိုက်အခံများကို နှိမ်နှင်းရန် ကျေးရွာများတွင် တမင်မီးများရှို့နေသည်မှာ တစ်လထက်တစ်လ တဖြည်းဖြည်း မြင့်တက်လာသည်။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် မေလအထိ ရှစ်လတာကာလအတွင်း မီးလောင်မှုပေါင်း ၂၀၀ ကျော်ကို Myanmar Witness မှ စစ်ဆေးအတည်ပြုခဲ့သည်။ လူများသာမက ၎င်းတို့၏ ပိုင်ဆိုင်မှုများပါ ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ အဖြစ်အပျက်တွေမှာပါ တောက်လောင်နေဆဲဖြစ်သည်။

မီးလောင်မှုနှင့် အခြားသော ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေချိန်တွင် လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှုများကို အသုံးပြုခြင်းသည် ပဋိပက္ခ၏ နောက်ဆုံးဆင့်ကဲဖြစ်စဉ်ကို ပုံဖော်သည်။ တစ်ချိန်ကမကြုံစဖူးသော အရပ်သားများနှင့် အရပ်ဘက်အခြေခံအဆောက်အအုံများ အပေါ် လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှုများကို အသုံးပြုခြင်းသည် ယခုအခါတွင် အဖြစ်များသည်။ Myanmar Witness လက်နက်နှင့် စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးအဖွဲ့သည် အရပ်ဘက်ဒေသများတွင် စစ်လေယာဉ်များ အသုံးပြုမှု၊ လေကြောင်းမှ ချေမှုန်းခြင်းဆိုင်ရာ အထောက်အထားများနှင့် ရုရှားနိုင်ငံမှ တိုက်ခိုက်ရေး

လေယာဉ်များ ပေးပို့ခြင်းတို့ကိုဖော်ပြသည့် ဖျက်ဆီးမှုဆိုင်ရာ အထောက်အထားများကို ပုံမှန်စစ်ဆေးကြသည်။ တပ်ဖွဲ့ဝင်များ ပို့ဆောင်ခြင်းနှင့် လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှုများအတွက် ရုရှား၏ လက်ရှိထောက်ပံ့နေသည့် ရဟတ်ယာဉ်များနှင့် လေယာဉ်များသည် မြန်မာ့တပ်မတော်၏ လက်ရှိစစ်ဆင်ရေးအတွက် အရေးပါသောအထောက်အကူဖြစ်လာသည်။

၁၈ လကြာ အကြမ်းဖက်မှုများ ပြင်းထန်လာကာ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေသော ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ပေါ်ပေါက်လာပြီးနောက် ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၅ ရက်နေ့ မြန်မာနိုင်ငံတွင် SAC မှ ဒီမိုကရေစီအရေး တက်ကြွလှုပ်ရှားသူလေးဦးအား ကွပ်မျက်ရန် အမိန့်ပေးခဲ့သည်။ ဤသို့တိုးမြှင့်လုပ်ဆောင်ခြင်းသည် သံတိုင်နောက်ကွယ်တွင်ရှိနေသည့် ဒီမိုကရေစီလိုလားသော တက်ကြွလှုပ်ရှားသူအများအပြား၏ဘဝအတွက် စိုးရိမ်ပူပန်မှုဖြစ်စေသည်။ သဘောထားကွဲလွဲမှုများကို SAC က မည်သို့ဆက်လက်တုံ့ပြန်ကြောင်းကိုလည်း ပြသသည်။

ဆန္ဒပြပွဲများကို နှိမ်နင်းခြင်းမှအစပြုခဲ့ခြင်းသည် ပြည်သူကိုအလေးဂရုမပြုဘဲ အာဏာရှင်ပါဝါဖြင့် လုပ်ဆောင်ခဲ့သော ပြည်တွင်းစစ်၏ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေသည့် အခြေအနေတစ်ခုဖြစ်လာခဲ့သည်။ ဒီအကြမ်းဖက်မှုများ တိုးလာနေသည့် နေရာတိုင်းတွင် အရပ်သားများသည် မြန်မာစစ်တပ်၏ လက်ထဲတွင် အကြီးမားဆုံး ထိခိုက်နစ်နာမှုများ ရှိနေပါသည်။

ဆန္ဒပြသူတွေအပေါ်အကြမ်းဖက်မှုများ တိုးလာခြင်း

အာဏာသိမ်းပြီးပြီးချင်းတွင် ရန်ကုန်နှင့် ပဲခူးအပါအဝင် မြို့ကြီးတွေမှာ ငြိမ်းချမ်းစွာဆန္ဒပြမှုအပေါ် မြန်မာလုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့တွေ၏ နှိမ်နင်းမှုများ ပိုမိုဆိုးရွားလာခဲ့သည်။ Myanmar Witness ၏ စုံစမ်းစစ်ဆေးသည့် သီးခြားဖြစ်ရပ်ငါးခုတွင် လူပေါင်း ၁၀၀ ကျော် ဖမ်းဆီးခံခဲ့ရပြီး ၃၁၀ ကျော် သေဆုံးခဲ့သည်။

၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ - ရန်ကုန်မြို့၊ ရန်ကင်းတွင် လူပေါင်း (၁၀၀) ကျော် အစုလိုက်အပြုံလိုက်ဖမ်းဆီးမှု

စစ်တပ်က အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း မြန်မာနိုင်ငံတဝှမ်း လမ်းမများပေါ်တွင် ငြိမ်းချမ်းစွာ ဆန္ဒပြပွဲများ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပြီး သဘောထားကွဲလွဲမှုများ၏ နှလုံးသားထဲတွင် အကြီးဆုံးနှင့် အကျယ်လောင်ဆုံးသည် ရန်ကုန်မြို့ဖြစ်ခဲ့သည်။

တစ်ပတ်ကျော်ကြာ ဆန္ဒပြသူများသည် ဆေးရေးပုံကားချပ်များကို ကိုင်ဆောင်ကာ ဒီမိုကရေစီလိုလားသော ကြွေးကြော်သံများကြွေးကြော်ပြီး လမ်းမများပေါ်တွင်ထိုင်နေကြသည် (ဂြိုဟ်တုဓာတ်ပုံထဲတွင် မြင်နေရဆဲဖြစ်သည်)။

ပုံ- ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလမှ ဧပြီလအတွင်း ရန်ကုန်မြို့ရှိ Google Earth မှ ဂြိုဟ်တုပုံရိပ်များသည် မြို့၏လမ်းမများပေါ်တွင် ရေးဆွဲထားသော စာတန်းများစွာကို ပြသထားသည်။

ဖေဖော်ဝါရီ ၂၈ ရက်က ရန်ကင်းမြို့နယ်တွင် ထောင်နဲ့ချီတဲ့ ဆရာဝန်တွေ၊ သူနာပြုတွေနဲ့ ကျောင်းသားတွေစုရုံးပြီး အင်္ကျီဖြူဆန္ဒပြပွဲ ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ ဆန္ဒပြပွဲအပြီးတွင် ရဲတပ်ဖွဲ့က တရားစွဲဆိုခဲ့ပြီး အင်္ကျီဖြူဆန္ဒပြသူ အများအပြားကို ဖမ်းဆီးခဲ့သည်။

Myanmar Witness မှ အတည်ပြုထားသော ဗီဒီယိုဖိုင်တွင် ဆန္ဒပြသူ ၁၀၀ ကျော်ကို ထိန်းသိမ်းထားကြောင်း သိရသည်။ ဧရာဝတီတွင် အကျဉ်းသား စုစုပေါင်း ၂၀၀ နီးပါး ရှိသည်ဟု ဆိုသည်။

0820: Rear of march, protestors queuing up narrow street to north

0820: Front of march on Aung Zeya Rd

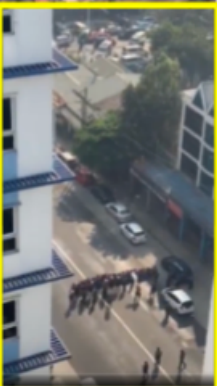
0822: Police charge rear of march, protestors flee north and east

0825 onwards: Protestors trapped behind cars by charge, detained by police

0830-0905: Police cordon off area, fire tear gas at crowds at junction

ပုံ- ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၈ရက်နေ့ ရန်ကင်းအဖြစ်အပျက်များ၏ ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်။

၂၀၂၁ ခုနှစ် မတ်လ - ရန်ကုန်မြို့မြောက်ဥက္ကလာပတွင် ဆန္ဒပြသူများ အသတ်ခံရ (လူပေါင်း ၃၀ ကျော် သေဆုံး)

အာဏာသိမ်းပြီး ရက်သတ္တပတ်များအတွင်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံရဲတပ်ဖွဲ့နှင့် စစ်တပ်တို့က ဆန္ဒပြသူများကို ဆန့်ကျင်သည့် အကြမ်းဖက်မှုများ တဖြည်းဖြည်း မြင့်တက်လာခဲ့သည်။ အစုလိုက်အပြုံလိုက် ဖမ်းဆီးမှုများ စတင်ခဲ့ပြီး ငြိမ်းချမ်းစွာ ဆန္ဒပြသူများကို ကျည်ဆန်များ အသုံးပြုခဲ့သည်။

၂၀၂၁ခုနှစ် မတ်လ ၃ ရက် သည် ထိပ်ဆုံး အမှတ်တစ်ခုဖြစ်သည်။ ရန်ကုန်မြို့၏ မြောက်ဥက္ကလာပမြို့နယ်တွင် အလုပ်သမားလူတန်းစား၏ ကြီးမားသော ဆန္ဒပြပွဲသည် အရပ်သားများအပေါ်စစ်တပ်က အကြမ်းဖက်ဖြိုခွင်းခြင်းအတွက် အချိုးအကွေ့တစ်ခု ဖြစ်လာခဲ့သည်။

မြောက်ဥက္ကလာပမြို့နယ်အတွင်း ဖြစ်ပွားခဲ့သော အဖြစ်အပျက်များကို မှတ်တမ်းတင်ထားသည့် Myanmar Witness (မြောက်ဥက္ကလာပ) အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်မှုကို လေ့လာသုံးသပ်ခြင်းတွင် သုဓမ္မာလမ်းဟုခေါ်သော အဓိကလမ်းမကြီးအလယ်တွင် ဆန္ဒပြမှုနှစ်ခုမည်သို့ ပေါင်းစည်းပုံကို ပြသထားသည်။

မနက် ၁၀:၃၀ လောက်မှာ မြန်မာလုံခြုံရေးတပ်တွေက ဆန္ဒပြသူတွေကို တိုက်ခိုက်ခဲ့ပါတယ်။ ဆန္ဒပြသူ အများအပြားကို ဖမ်းဆီးပြီး ရဲကားများထဲသို့ ခေါ်ဆောင်သွားခဲ့သည်။ မြေပြင်ရှိ မီဒီယာများမှ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများနှင့် ဤခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှုနှင့်အတူ အဆိုပါဆန်းစစ်ချက်တွင် ယခင်က လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ ကျူးလွန်ခဲ့သော 77 ခြေမြန်တပ်မ (တပ်မ) မှ တပ်ဖွဲ့ဝင်အများအပြား ကို ဖော်ထုတ်တွေ့ရှိခဲ့သည်။

~1030: Man beaten

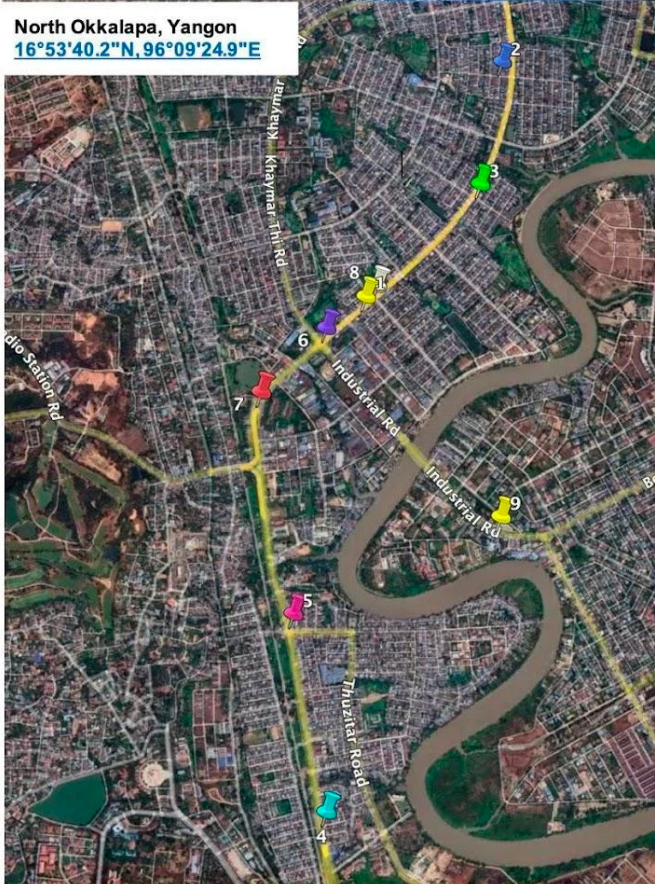

1130: Attack on ambulance

~1200: Alleged execution

North Okkalapa, Yangon
16°53'40.2"N, 96°09'24.9"E

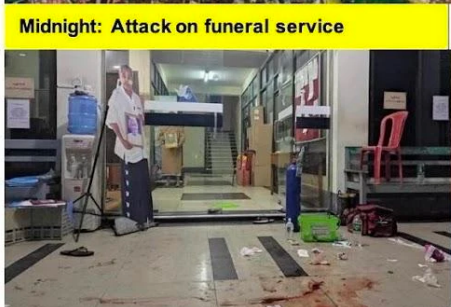
~1330-1401: Burning of barricade, firing on protestors

~1330/1430: Police advance on barricade

1443-1500: Forces and trucks at roundabout

Midnight: Attack on funeral service

~1800: Canisters, planes

1652-1707: Heavy firing on protestors

ပုံ- ၂၀၂၁ ခုနှစ် မတ်လ ၃ ရက်နေ့တွင် မြောက်ဥက္ကလာပမြို့နယ်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော အဖြစ်အပျက်များကို စစ်ဆေးပြီးအချိန်ဇယား။

မြောက်ဥက္ကလာပမြို့နယ်သည် ထိုနေ့တွင် အကြမ်းဖက်ဖြိုခွင်းမှု၏ အပြင်းထန်ဆုံး သာဓကဖြစ်ခဲ့သော်လည်း ဤအကြမ်းဖက်မှုအဆင့်ကို မျက်မြင်တွေ့ခဲ့သည့် တစ်ခုတည်းသော နေရာမဟုတ်ပေ။

ထိုနေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံအနှံ့အပြားရှိ အခြားမြို့ကြီးများတွင် အကြမ်းဖက်နည်းလမ်းများ ကိုလည်း မြင်တွေ့ခဲ့ရသည်။ ဥပမာအားဖြင့် မုံရွာတွင် ဆန္ဒပြပွဲအတွင်း သေဆုံးခဲ့ရတဲ့ အရပ်သားတွေရဲ့ အလောင်းများကို ဆွဲထုတ်နေသည့် မြန်မာရဲတွေရဲ့ ဂရပ်ဖစ်ဗီဒီယိုကို ကျွန်ုပ်တို့အဖွဲ့က စစ်ဆေးခဲ့သည်။

ကျွန်ုပ်တို့၏ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုသည် ဆန္ဒပြသူများအား ကျည်ဆန်များကို အသုံးပြုခဲ့ကြောင်းနှင့် ဒီမိုကရေစီလိုလားသော ဆန္ဒပြပွဲများတွင် ပါဝင်ခဲ့သည့် အရပ်သားများကို သတ်ပစ်ရန် ကျယ်ပြန့်စွာ ကြိုးပမ်းခဲ့ကြောင်း၊ ဤသည်မှာ မြန်မာနိုင်ငံရှိ အရပ်သားအသိုက်အဝန်းအပေါ် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သော သတ်ဖြတ်တိုက်ခိုက်မှုများ ဖြစ်လာစေမည့် အစပြုခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

ပုံ- မြောက်ဥက္ကလာပမြို့နယ်တွင် မတ်လ ၃ ရက်က ဖြစ်ပွားခဲ့သော သေဆုံးသူများထဲမှ တစ်ဦးကို ကျွန်ုပ်တို့ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ စိစစ်မှတ်တမ်းတင်ထားပါသည်။

မတ်လ ၃ ရက်က မြန်မာနိုင်ငံအနှံ့အပြား ဆန္ဒပြမှုများတွင် မြန်မာလုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များ၏ ပြင်းထန်သော တုံ့ပြန်မှုကိုလည်း မြင်တွေ့ခဲ့ရသည်။ မန္တလေးမြို့တွင် လမ်းမပေါ်ထွက် ဆန္ဒပြနေသည့် လူငယ်များကို နှိမ်နင်းရန် ကျည်ဆန်များကို အသုံးပြုခဲ့သည်။ ထိုဆန္ဒပြမှုအတွင်း မကြယ်စင် (အိန်ဂျယ်ဟုလည်း ခေါ်သည်) ဦးခေါင်းကို သေနတ်ဖြင့် ပစ်သတ်ခဲ့သည်။

Image © 2022 Maxar Technologies

ပုံ- Angel နှင့်ပတ်သက်သော အသုံးပြုသူထုတ်ပေးသည့် အကြောင်းအရာများ၏ ပထဝီဝင်တည်နေရာကို သတ်မှတ်ထားသည်။

ထိုကာလအတွင်း ငြိမ်းချမ်းစွာဆန္ဒပြမှုများကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖြိုခွဲခြင်းနှင့် အကြမ်းဖက်မှုများ တိုးပွားလာခြင်းသည် ဒီမိုကရေစီလှုပ်ရှားမှုဆီသို့ စစ်တပ်၏ မူဝါဒအပြောင်းအလဲကို အချက်ပြနေသည်။ မတ်လ ၃ ရက်အကြာ သီတင်းပတ်များတွင် လူရာပေါင်းများစွာ သေဆုံးခဲ့သည်။ ဤအရေအတွက်တွင် ကလေး ၄၃ ဦး ပါဝင်သည်။

ထိုအချိန်အတွင်းမှာပင် စစ်သားများသည် ကျရှုံးလာပြီး စစ်ဘက်မှ လှည့်ထွက်ပြေးလာကြသည်။ လူထုဆန္ဒပြပွဲများတွင် တက်ကြွစွာပါဝင်ခဲ့ကြသည့် လူများသည် မြို့များမှ ထွက်ခွာလာကြပြီး အခြေခံပြောက်ကျားစစ်ဆင်ရေးနည်းပညာများကို လေ့လာရန် မြန်မာနိုင်ငံ၏ဝေးလံခေါင်သီသော တောတောင်စခန်းများတွင် ပါဝင်ခဲ့ကြသည်။ လျင်မြန်စွာကြီးထွားလာခဲ့သည့် လူကြိုက်အများဆုံး အုပ်စုမှာ ပြည်သူ့ကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့ (PDF) ဖြစ်သည်။

ဆန္ဒပြသူများကို မြန်မာစစ်တပ်နှင့်ရဲတပ်ဖွဲ့က ပြုမူခဲ့သည့် မြင့်မားသော အကြမ်းဖက်မှု အတိုင်းအတာသည် တစ်ချိန်က ငြိမ်းချမ်းစွာဆန္ဒပြသူများက မြန်မာစစ်တပ်ကို ဆန့်ကျင်သည့် ပဋိပက္ခတွေ့အတွက် လေ့ကျင့်ပေးသည့် သင်တန်းများသို့ ရောက်ရှိလာပုံအကြောင်းရင်းနှင့် ကျိုးကြောင်းဆီလျော်စွာ သက်ရောက်ရှိသည်။

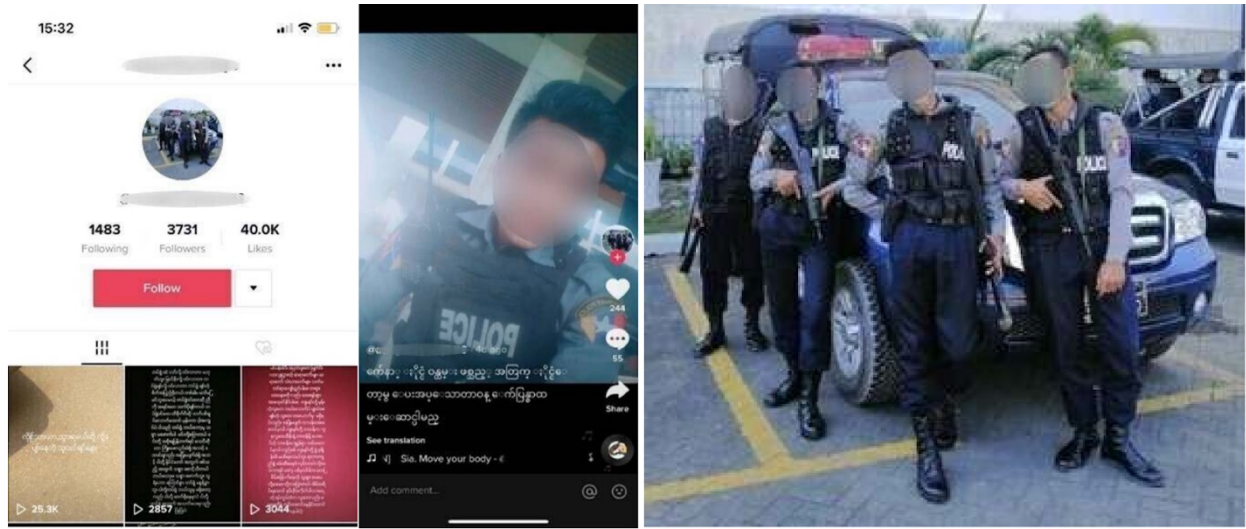
၂၀၂၁ခုနှစ် မတ်လ - ရန်ကုန်၊ လှိုင်သာယာတွင် ဆန္ဒပြသူများ အသတ်ခံရ (လူ ၄၀ကျော်သေဆုံး)

လှိုင်သာယာသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် စစ်တပ်က အာဏာသိမ်းမှုကို ဆန့်ကျင်သည့် ကြီးမားသော စည်းရုံးရေး ဆန္ဒပြပွဲများ ဖြစ်ပွားသည့် နေရာဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။ ထိုနယ်မြေသည် တော်လှန်ရေး၏ အဓိကနေရာဖြစ်ခဲ့ပြီး အာဏာသိမ်းပြီးနောက် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အဆိုးရွားဆုံး ဖြိုခွဲမှုတစ်ခု ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။

မတ်လ ၁၄ ရက်နေ့တွင် အကြီးမားဆုံး ဆန္ဒပြပွဲဖြစ်ပွားခဲ့ရာ ဆန္ဒပြသူ ၄၀ ကျော် သေဆုံးခဲ့သည်။ ၎င်းတို့သည် လက်နက်ကိုင် သို့မဟုတ် အကြမ်းဖက်ခဲ့ကြောင်း အရိပ်အယောင်မျှ မတွေ့ခဲ့ရပေ။ ကျွန်ုပ်တို့၏ သုံးသပ်ချက် (လှိုင်သာယာတွင် ဆန္ဒပြသူများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှု) သည် လှိုင်သာယာသို့ သွားမည့် ရဲများက သေနတ်အမျိုးအစားနှင့်ပတ်သက်၍ ဆိုရှယ်မီဒီယာတွင် ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း

ထုတ်ဖော်ပြသထားပြီး ၎င်းတို့နှင့် တပ်မ ၇၇ တို့က “လှိုင်သာယာကို သေချာပေါက် သတ်ပစ်မယ်” ဆိုတာကို ပြောကြားထားသည်။

လုံထိန်းရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်များအဖြစ် မှတ်ချက်ပေးသူများကို ကျွန်ုပ်တို့အဖွဲ့က ဖော်ထုတ်ခဲ့သည်။ ၎င်းသည် ထိုအချိန်က ဒီမိုကရေစီလိုလားသောဆန္ဒပြသူများကို လုံခြုံရေးဝန်ဆောင်မှုများ၊ စစ်တပ်မှ ရဲများအထိ၎င်းတို့၏ သဘောထားနှင့် ချဉ်းကပ်မှုကို ပြသသည်။

ပုံ- လုံထိန်းရဲအရာရှိ၏ Tiktok အကောင့်နှင့် ဆယ်လ်ဖီများ/ပုံများကို ပြသထားသည်။

၂၀၂၁ ခုနှစ် မတ်လ - မြန်မာနိုင်ငံ၏ 'သွေးအစွန်းဆုံးနေ့' (လူပေါင်း ၁၆၀ ကျော်သေဆုံး)

ဆန္ဒပြပွဲများကိုဖြိုခွင်းမှုတွင် သွေးစွန်းသောနေ့များထဲမှတစ်ခုဟု လူသိများသော မတ်လ ၂၇ ရက်နေ့သည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များ၏ လှုပ်ရှားမှုများကို နိုင်ငံအနှံ့အပြားသို့ ဖြန့်ကျက်ရောက်ရှိခဲ့သည်။

ထိုနေ့မတိုင်မီက ရန်ကုန်မြို့တွင် ဆန္ဒပြသူများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုများ ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း မတ် ၂၇ ရက်က မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးတစ်ခုတည်းတွင် သေဆုံးသူ ၇၀ ကျော်ရှိသည်။

ထိုနေ့သည် မြန်မာ့တပ်မတော်၏ နှစ်စဉ်ကျင်းပမြဲဖြစ်သော တပ်မတော်နေ့ အားလပ်ရက်အဖြစ် နေပြည်တော်၌ စစ်ရေးပြအခမ်းအနားဖြင့် ကျင်းပခဲ့ပါသည်။

ဤကာလအတွင်း Myanmar Witness သည် အရပ်သားများကို လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များက ပစ်မှတ်ထား တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်ကို ဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ လေ့လာသုံးသပ် သူများမှ အတည်ပြုထားသော အဖြစ်အပျက်တစ်ခုတွင် ထားဝယ်လမ်းမကြီးပေါ်တွင် မောင်းနှင်လာသည့် ဖြတ်သွားသောဆိုင်ကယ်ကို စစ်သားများက သေနတ်ဖြင့်ပစ်သတ်ပြီးနောက် အခင်းဖြစ်ပွားရာနေရာမှ ထွက်ပြေးသွားသူများကို လိုက်ရှာနေခဲ့သည်။

ပုံ- ၂၀၂၁ ခုနှစ် မတ်လ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ထားဝယ်တွင် စစ်တပ်ယာဉ်ဘေးမှ ဖြတ်သန်းသွားလာနေသော အရပ်သားတစ်ဦးအား ပစ်ခတ်မှု။

ပြေလ - ပဲခူးတွင် ဆန္ဒပြသူ ၈၀ ကျော် သေနတ်ထိမှန်ခြင်း

ဆန္ဒပြသူများကို အစုလိုက်အပြုံလိုက်ဖြိုခွဲမှုတွင် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး (ပဲခူးမြို့) လမ်းမများပေါ်တွင် နယ်မြေခံလုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့ဝင် တပ်မ (၇၇) မှ ဆန္ဒပြသူ ၈၀ ကျော်ကို သတ်ဖြတ်ခဲ့သည်။

မြန်မာစစ်တပ်သည် ဖောက်ခွဲရေးဆိုင်ရာနည်းလမ်းများ အပါအဝင် မြို့ပြများတွင်ဆန္ဒပြသူများကို ပို၍ အန္တရာယ်များသော နည်းပရိယာယ်များ အသုံးပြုခဲ့သည်။

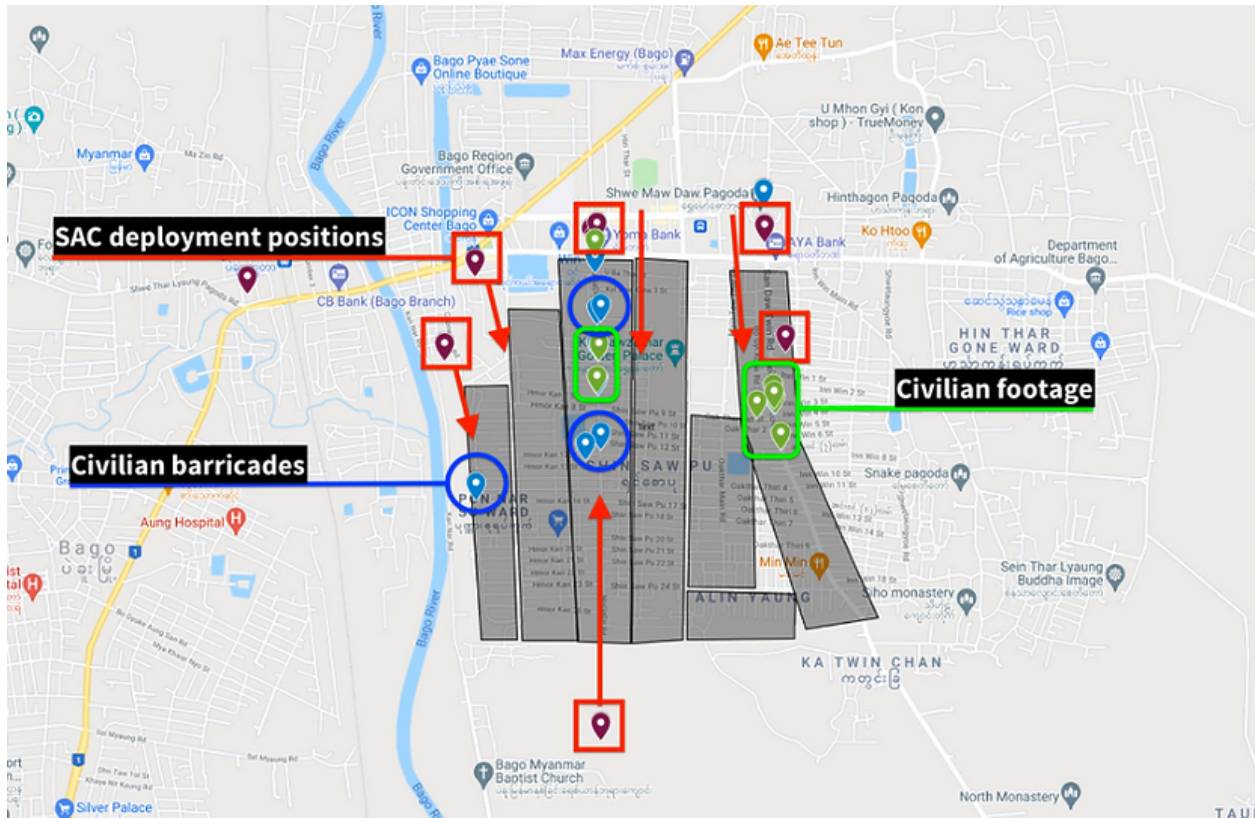
ပုံများ- ဧပြီလ ၉ ရက်နေ့မှ ပဲခူးတွင် တွေ့ရသော RPG များကို ပြထားသော လူမှုမီဒီယာမှ ပုံများ။

အဆိုပါအဖြစ်အပျက်သည် ဆန္ဒပြပွဲများကို နှိမ်နင်းရန် ဗျူဟာမြောက် နည်းလမ်းသစ်များအတွက် အဆင့်တစ်ခုဖြစ်ပြီး ထွက်ပေါက်အများအပြားတွင် စစ်တပ်တပ်များချထားကာ ဆန္ဒပြသူများကို ပိတ်ဆို့ကာ ပစ်သတ်ခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။

ဆန္ဒပြသူများအား တိုက်ခိုက်မှုကို မှတ်တမ်းတင်ရန်အတွက် မြေပြင်တွင် ဖြစ်ပျက်ခဲ့သည်များကို စေ့စေ့စပ်စပ် ပုံဖော်နိုင်စေရန် အချက်အလက် ၇၁ ခုကို Myanmar Witness မှ သီးခြားစီစစ်ခဲ့သည်။ ယင်းတွင် ဗီဒီယိုများနှင့် ရုပ်ပုံများ၊ ဆိုရှယ်မီဒီယာ ပို့စ်များနှင့် မှတ်ချက်များ ပါဝင်ပြီး ဝါရှင်တန်ပို့စ်နှင့် NHK News မှ စုဆောင်းထားသော သက်သေထွက်ဆိုချက်များနှင့် Myanmar Witness မှ စုဆောင်းထားသော လျှို့ဝှက်တင်ပြထားသည့် အချက်အလက်များလည်း ပါဝင်သည်။

အောက်ဖော်ပြပါမြေပုံသည် ဆန္ဒပြသူအများစု စုဝေးရာနေရာများကို ညွှန်ပြပြီး လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များ (အနီရောင်ဖြင့် အမှတ်အသားပြုထားသော) တိုးမြှင့်လာသည်နှင့်အမျှ တောင်ဘက်သို့ လှည့်ထွက်ပြေးကြသည်။ အပြာရောင်အမှတ်အသားများသည် ဆန္ဒပြသူများ ဆောက်လုပ်ထားသည့် အတားအဆီးများ၏ တည်နေရာများကို ညွှန်ပြသည်။ မီးခိုးရောင်ပုံစံများသည် ရပ်ကွက်များကို ညွှန်ပြသည်။

ပုံ- အစိမ်းရောင်ဖြင့် ဖော်ပြထားသည့် ဗီဒီယို၏တည်နေရာများနှင့် ပုံများကို ညွှန်ပြထားသော Myanmar Witness မှ စုဆောင်းရရှိထားသော ပစ္စည်းကို ပုံဖော်ခြင်း၊ အပြာရောင်ဖြင့် ဖော်ပြထားသည့် ဆန္ဒပြသော အတားအဆီးများ၊ လမ်းဘေးပိတ်ဆို့ခြင်းများနှင့် ဧပြီလ ၉ ရက်နေ့တွင် ချထားသော SAC တပ်ဖွဲ့ဝင်များအား အနီရောင်ဖြင့် ဖော်ပြထားသည်။ အနီရောင်မြားများသည် SAC ၏ ခရီးလမ်းညွှန်ချက်ကို ညွှန်ပြသည်။

အတူတကွ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာကြည့်သောအခါတွင် မြောက်ဘက်မှ ဆန္ဒပြသူများကို လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့ဝင်များက တိုက်ခိုက်ရန် ဗျူဟာကို ဗီဒီယိုတွင်တွေ့ရပြီး ၎င်းတို့ကို မဂဒစ်နှင့် ဆံတော်ညီနောင်လမ်းများဘက်ရှိ တောင်ဘက်သို့ ရွေ့လျားစေခဲ့သည်။ တောင်ဘက်သို့ တိမ်းရှောင်လာစဉ် မဂဒစ်လမ်းတောင်ဘက်တွင် တပ်ဖွဲ့ထားသည့် တပ်က မြောက်ဘက်သို့ ရွေ့လျားကာ ဆန္ဒပြသူများကို ထိရောက်စွာ ပိတ်ဆို့ခဲ့သည်။ ၎င်းသည် ဆန္ဒပြသူများကို 'ပိတ်ထား' ပြီး လမ်းမကြီးနှစ်ခုကြားရှိ ပန်းခြံမြေနှင့် ဆင်ခြေဖုံးရပ်ကွက်များသို့ အရှေ့ဘက်သို့ ထွက်ပြေးရန် တွန်းအားပေးခဲ့သည်။

ရှင်းလင်းရေး လုပ်ငန်းများကို မြှင့်တင်ခြင်း

ဆန္ဒပြပွဲများ မြို့တော်မှထွက်ခွာလာစဉ် အရပ်သားများအပေါ် လက်တုံ့ပြန်မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ PDF ၏ မြှင့်တက်လာမှုနှင့် ၎င်း၏ ခုခံမှုများကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံမြောက်ပိုင်းရှိ ရဲကင်းစခန်းတွင် အကြမ်းဖက် ပဋိပက္ခများ ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ Myanmar Witness မှ စုဆောင်းပြီး စိစစ်ထားသော ပွင့်လင်းသော အရင်းအမြစ် ဒေတာသည် မြန်မာ့အနောက်မြောက်ဘက်ရှိ နေအိမ်အများအပြား ပျက်စီးသွားကြောင်း စစ်တပ်၏ စစ်ဆင်ရေး ခြေလှမ်းပြောင်းလဲမှုဖြင့် အတည်ပြုနိုင်သည်။

၂၀၂၁ခုနှစ် မေလ - ကင်းစခန်းများကို တိုက်ခိုက်ပြီး အရပ်သားများကို လက်တုံ့ပြန်ခြင်း။

ပဋိပက္ခအတွင်း ပထမဆုံးအချက်တစ်ချက်မှာ မြန်မာနိုင်ငံမြောက်ပိုင်းရှိ ရဲကင်းစခန်းကို တိုက်ခိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ မိုးပြဲရဲစခန်းသည် စစ်တပ်နှင့် ဒေသခံ PDF အဖွဲ့များအကြား တိုက်ပွဲငယ်များ တိုးမြှင့်လာခဲ့သည့် နယ်မြေအတွင်း ခံစစ်နေရာတစ်ခုဖြစ်သည်။

ယခုတိုက်ခိုက်မှုသည် အစောပိုင်းရက်များအတွင်း စာပုဒ်တစ်ခုအား ရဲတပ်ဖွဲ့က ဝင်ရောက်စီးနင်းမှု အတွက် လက်တုံ့ပြန်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု သတင်းရရှိသည်။ အသုဘအခမ်းအနားတွင် လူရှစ်ဦးကို ရဲများက ဖမ်းဆီးခဲ့သည်။

သုံးနာရီကြာ တိုက်ပွဲအပြီးတွင် PDF အဖွဲ့များသည် ရဲစခန်း၏ ကာကွယ်ရေးကို ဖြတ်ကျော်ကာ စခန်းကို သိမ်းပိုက်နိုင်ခဲ့ကြောင်း သိရသည်။ ရဲအရာရှိများ၏ ရုပ်အလောင်းများ စီတန်းထားသော ကတုတ်ကျင်းများ၏ ဂရပ်ဖစ် ဗီဒီယိုမှတ်တမ်းများနှင့် စခန်းအနီးရှိ အခြားအလောင်းများ၏ အထောက်အထားများကို စုဆောင်းထားပါသည်။

ကင်းစခန်းအား တိုက်ခိုက်မှုသည် ပဋိပက္ခတွင် အရေးကြီးသော အခိုက်အတန့်တစ်ခုဖြစ်သည်။ PDF အဖွဲ့များသည် မြန်မာလုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များ၏ အဆောက်အဦများကိုတိုက်ခိုက်ရန် စီစဉ်ခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် သိမ်းပိုက်ခြင်းများ ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့ကြောင်း ပြသခဲ့သည်။

ပုံ- မိုးမြဲရဲစခန်းကို ဝင်တိုက်ပြီးနောက် ရိုက်ကူးထားသည့် အလောင်းများ၏ ပထဝီဝင်အနေအထားကို Myanmar Witness က နေရာသတ်မှတ် အတည်ပြုခဲ့သည်။

အဆိုပါ တိုက်ခိုက်မှုသည် အရပ်သားများကို ကာကွယ်သည့် စစ်ဆင်ရေးတွင် မြန်မာစစ်တပ်က ချဉ်းကပ်ပုံ အချိုးအကွေ့တစ်ခု ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့၏ တုံ့ပြန်မှုသည် မိုးမြဲရဲ အဆောက်အအုံ အများအပြားကို ပစ်မှတ်ထားပြီး အနီးပတ်ဝန်းကျင် ဧရိယာများနှင့် ပစ်မှတ်ထားသော နေအိမ်များကို ဖျက်ဆီးကာ အစုလိုက်အပြုံလိုက် သေဆုံးမှုနှင့် အိုးအိမ်မဲ့ဖြစ်ခဲ့ရသည်။

တိုက်ခိုက်မှုအပြီး ရက်ပိုင်းအတွင်း ပြည်တွင်း မီဒီယာ (Irrawaddy, Myanmar Now) တွင် စစ်တပ်မှ မိုးမြဲနှင့် လွိုင်ကော်တို့တွင် နေ့ဘက်မထွက်ရအမိန့် ထုတ်ပြန်ထားကြောင်းသိရသည်။ အဆိုပါ တိုက်ခိုက်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ မေးမြန်းပြီးနောက် လူငယ် ၅၀ ခန့်ကို ဖမ်းဆီးကာ ပြန်လွှတ်ပေးခဲ့ကြောင်း Myanmar Now က ဖော်ပြသည်။ ရဲစခန်းကို ဝင်ရောက်စီးနင်းမှုအား တုံ့ပြန်သည့်အနေဖြင့် PDF တိုက်ခိုက်ရေးသမားများကို စစ်ဆင်ရေးကြောင့် လွိုင်ကော်မြို့အတွင်း အနီးပတ်ဝန်းကျင်မှ ရွာသား ၁၀,၀၀၀ ကျော် အိုးအိမ်စွန့်ခွာ ထွက်ပြေးခဲ့ရသည်ဟုလည်း အစီရင်ခံစာတွင် ဖော်ပြထားသည်။

မြို့ခံတစ်ဦးက “တချို့လူတွေက မထွက်ခွာချင်ကြပေမယ့် ထွက်လမ်းမရှိလို့ မလုပ်နိုင်ကြဘူး။ ထွက်သွားဖို့ ကြိုးစားရင် ပစ်သတ်ခံရမှာ ကြောက်တယ်” (Myanmar Now)။

အရပ်သားနေအိမ်များ အမြောက်ကျည်ထိမှန်ခဲ့ကြောင်း ဆိုရှယ်မီဒီယာတွင် ပြောကြားချက်အများ အပြားကို ဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့သော်လည်း ဂြိုဟ်တုဓာတ်ပုံများတွင် မရှာတွေ့နိုင်ခြင်းကြောင့် အတည်မပြုနိုင်သေးပေ။ မေလ ၂၅ ရက်က ဧရာဝတီမှဖော်ပြသည့် ဓာတ်ပုံများတွင် လွိုင်ကော်မြို့၌ ပစ်ခတ်မှုကြောင့် လယ်ယာအိမ်တစ်လုံး ပျက်စီးသွားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဤပုံများကို အတည်မပြုရသေးသော်လည်း ဧရိယာအတွင်း ပစ်ခတ်မှုဆိုင်ရာ ပြောဆိုချက်အများအပြားနှင့် ကိုက်ညီနေပါသည်။

၂၀၂၁ ခုနှစ် ဇွန်လ - နေအိမ်များ ဖျက်ဆီးခံခဲ့ရသော ကင်းမ၊ မကွေးတိုင်း (အိမ်ခြေ ၁၅၀ခန့်)

၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီ အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း ပထမဆုံးသော အဖြစ်အပျက်တစ်ခုတွင် မြန်မာနိုင်ငံမြောက်ပိုင်းရှိ ကျေးရွာတစ်ရွာမှ အိမ်ခြေရာပေါင်းများစွာ ဇွန်လလယ်တွင် မီးလောင်မှုဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း အစီရင်ခံစာများ ထွက်ပေါ်လာခဲ့သည်။

ကင်းမကျေးရွာမှ အပူအမှတ်အသားများကို ဇွန်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် Myanmar Witness မှ စိစစ်ဖော်ထုတ်ခဲ့ပြီး မြေပြင်မှ ရိုက်ကူးထားသော ဓာတ်ပုံများနှင့်အတူ ဂြိုဟ်တုဓာတ်ပုံများ အသုံးပြု၍ ရွာပျက်စီးသွားကြောင်း စစ်ဆေးတွေ့ရှိခဲ့သည်။

ပုံ- Maxar မှ ဂြိုဟ်တုပုံရိပ်များနှင့် ကင်းမရွာ ပျက်စီးကြောင်းပြသသည့် လူမှုမီဒီယာဗီဒီယိုများ။

လူဦးရေ ၁၀၀၀ ဝန်းကျင်ရှိသော အိမ်ခြေ ၂၃၀ မှ ၂၅၀ ကြားရှိသည့် ကျေးရွာဟု ခန့်မှန်းထားသည် (BBC, Myanmar Now)။ Myanmar Witness မှ ပထဝီဝင် တည်နေရာပြထားသော ပုံများသည် နေအိမ်များ (Twitter အသုံးပြုသူ) အများအပြား ဖျက်ဆီးခံရပြီး အချို့နေရာများတွင် ပြာများ (Facebook အသုံးပြုသူ) အဖြစ်သို့ ကျသွားသည်ကို တွေ့ရသည်။ အိမ်ခြေ ၂၀၀ ခန့် ပျက်စီးဆုံးရှုံးခဲ့ကြောင်း ဒေသခံများက သတင်းထုတ်ပြန်ထားသည်။ ဂြိုဟ်တုဓာတ်ပုံများတွင် မြင်တွေ့ရသည့် ဖျက်ဆီးခံရသည့် တုံးများကို ကိုယ်တိုင်ရေတွက်ခြင်းသည် အနည်းဆုံး ၁၅၄ တုံး ပျက်စီးခဲ့ကြောင်း ညွှန်ပြသော်လည်း အကွက်တစ်ခုစီတွင် အိမ်တစ်လုံးထက်ပို၍ ရှိနေနိုင်သည်။

ဒေသခံတွေနဲ့ မီဒီယာတွေဆုံမေးမြန်းမှုတွေအရ မီးလောင်မှုမှာ အနည်းဆုံး သက်ကြီးရွယ်အိုနှစ်ဦး သေဆုံးခဲ့ပါတယ် (Myanmar Now, DPA)။ ၎င်းတို့ကို လူမှုမီဒီယာတွင် ဦးမြမောင်နှင့် ဒေါ်ဂျီမိုင် (Twitter သုံးစွဲသူ၊ YouTube အသုံးပြုသူ)က ဖော်ပြထားသည်။ နောက်ထပ် ဆိုရှယ်မီဒီယာပုံစံများတွင် အောက်ပါတို့ကို အခိုင်အမာပြောဆိုမှုများ ပါဝင်သည်။

- ဒေသခံတစ်ဦးအား SAC စစ်သားတစ်ဦးက ခြေထောက်ကို သေနတ်ဖြင့် ပစ်ခတ်ခြင်း၊
- မီးလောင်မှုကြောင့် သက်ကြီးရွယ်အို လေးဦးသေဆုံးခြင်း (Twitter အသုံးပြုသူ၊ YouTube အသုံးပြုသူ)၊
- လူနှစ်ဦးကို SAC တပ်ဖွဲ့များက ခေါ်ဆောင်သွားခဲ့ပြီး တစ်ဦးမှာသတိလစ်၍ ပြန်ရောက်လာခြင်း (Twitter အသုံးပြုသူ)၊
- တိရစ္ဆာန် အများအပြား အသတ်ခံရခြင်း (Twitter အသုံးပြုသူ)။

၂၀၂၁ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ - မြန်မာနိုင်ငံမြောက်ဘက်တွင် အစုလိုက်အပြုံလိုက်မြှုပ်နှံထားသော သင်္ချိုင်းများ (သေဆုံးသူ ၄၀ ကျော်)

အထူးသဖြင့် စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးတွင် လက်နက်ကိုင်ဆန့်ကျင်မှုများ ပေါ်ပေါက်လာခြင်းကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံမြောက်ပိုင်းတွင် အကြမ်းဖက်မှုများ သိသိသာသာ တိုးလာကြောင်း ဖော်ထုတ်တွေ့ရှိခဲ့သည်။

စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး ကနီမြို့နယ်တွင် မြှုပ်နှံထားသည့် အလောင်း ၄၀ ကို တွေ့ရှိရသည့် နောက်ထပ် ထိတ်လန့်တုန်လှုပ်ဖွယ်ရာ ဖြစ်ရပ်တစ်ခုမှာ အဆိုပါ ဒေသတွင် လှုပ်ရှားနေသည့် တပ်ဖွဲ့ဝင်များ၏ စိတ်ဓာတ်ကို ထိုးထွင်းသိမြင်စေသည့် ဖြစ်ရပ်တစ်ခု ဖြစ်သည်။ အလောင်းအများစုသည် မီးရှို့မခံရမီ သို့မဟုတ် မြှုပ်ထားသော သင်္ချိုင်းများတွင် မမြှုပ်မီတွင် နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းမှု လက္ခဏာများ တွေ့ရှိရသည်။

ပုံ- အထက်ပုံတွင် ဘယ်ဘက်ရှိ ရုပ်အလောင်းတစ်လောင်းကို တိမ်မြုပ်သင်္ချိုင်းတစ်ခုမှ ဖယ်ရှားပြီးနောက် အခြားခြေဖဝါးနှင့် ခြေထောက်များကို သင်္ချိုင်းတွင်း၌ တွေ့မြင်နိုင်သေးသည်။ ညာဘက်ရှိပုံတွင် လက်များကိုချည်နှောင်ရန် လက်နှစ်ဘက်ကိုယှက်ပြီး အထည်များဖြင့် ချည်ထားသည်ကို မြင်တွေ့နိုင်သည်။

ဘီဘီစီနှင့် ပူးပေါင်း၍ Myanmar Witness ၏ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာချက်တွင် ရွာသားများအား ကျား၊မ ခွဲခြား၍ အသတ်ခံရပုံကိုဖော်ပြခဲ့သည်။

ကနီမြို့နယ်တွင် ဇူလိုင်အတွင်း သတ်ဖြတ်မှု လေးကြိမ် ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ထိုဒေသသည် စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးအတွင်း အတိုက်အခံပြုလုပ်သော အမာခံနယ်မြေဖြစ်သည်။ သတ်ဖြတ်မှုများသည် ဒီမိုကရေစီလိုလားသော ပြည်သူ့စစ်အဖွဲ့များ၏ တိုက်ခိုက်မှုများအတွက် ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းဖြစ်သည်ဟု အခိုင်အမာပြောဆိုထားသည်။

စစ်ပွဲ၏ဗျူဟာအဖြစ် မီးကိုအသုံးပြုခြင်း

နေအိမ်များကို မီးရှို့ရန် တမင်တကာ ဗျူဟာတစ်ခုကို ကင်းမတွင် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဇွန်လတွင် စတင်ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ အတိုက်အခံများကို နှိမ်နှင်းရန် မီးရှို့မှုများသည်

တစ်လထက်တစ်လ တဖြည်းဖြည်း မြင့်တက်လာခဲ့သည်။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် မေလတွင် မီးလောင်မှုပေါင်း ၂၀၀ ကျော်ကို Myanmar Witness မှ အတည်ပြုနိုင်ခဲ့သည်။

အရှင်လတ်လတ် မီးရှို့ခံရခြင်း (သို့မဟုတ်) ၎င်းတို့၏ ရုပ်အလောင်းများကို မီးသဂြိုဟ်ခဲ့သည့် ထိတ်လန့်ဖွယ်ရာ အဖြစ်အပျက်များ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပြီး ပဋိပက္ခဖြစ်စဉ်အတွင်း Myanmar Witness မှ အတည်ပြုခဲ့သည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော ဖြစ်စဉ်နှစ်ခုအတွင်း အရပ်သား ၄၆ ဦးထက်မနည်း သေဆုံးပြီး မီးရှို့ခံခဲ့ရသည်။

၂၀၂၁ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ- ခံစစ်စစ်ပွဲ

ပြည်ပရောက် တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးအစိုးရ (NUG) မှ အရပ်ဘက်ပြည်သူ့စစ်များက စစ်တပ်နှင့် ၎င်း၏ ပိုင်ဆိုင်မှုများကိုတိုက်ထုတ်ရန်တောင်းဆိုပြီး မြန်မာနိုင်ငံတွင် ခုခံစစ်ဆင်နွှဲရန် စက်တင်ဘာ ၇ ရက်က ကြေညာခဲ့သည်။

ယာယီ NUG သမ္မတ ဒူးဝါးလရှိလမှ အဖွဲ့များအား "စစ်အာဏာရှင်များနှင့် ၎င်း၏ ပိုင်ဆိုင်မှုများ" ကို ပစ်မှတ်ထားပြီး ကျင့်ဝတ်စည်းကမ်းများကို လိုက်နာကာ "ပြည်သူတို့၏ အသက်အိုးအိမ်စည်းစိမ် များကို ဂရုတစိုက်ကာကွယ်ပါ" ဟု တောင်းဆိုခဲ့သည်။

ပြည်သူ့စစ်အဖွဲ့များသည် စစ်အစိုးရခေါင်းဆောင် ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး မင်းအောင်လှိုင်နှင့် စစ်ကောင်စီတို့ကို နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ပစ်မှတ်ထားပြီး ၎င်းတို့၏ နယ်မြေများကို ထိန်းသိမ်းရန် တိုက်တွန်းထားသည်။

“ယနေ့မှစပြီး စစ်ကောင်စီလက်အောက်ရှိ အရပ်ဘက်ဝန်ထမ်းအားလုံးကို ကျွန်ုပ်တို့သတိပေးပြီး ရုံးမသွားစေရန် တားမြစ်ပါသည်” ဟု ဒူးဝါးလရှိလမှ ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

ခုခံစစ်တောင်းဆိုမှုအပြီး ရက်သတ္တပတ်များအတွင်း PDF နှင့် မြန်မာစစ်တပ်တို့အကြား တိုက်ပွဲများ ပြင်းထန်လာကာ နိုင်ငံ၏မြောက်ဘက်တွင် သိသာထင်ရှားစွာ နှစ်ဖက်စလုံးဆုံးရှုံးမှုများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ ဒီမိုကရက်တစ် အင်အားစုများသည် လက်နက်များ ကိုင်ဆောင်ပြီး အချို့နေရာများတွင် စစ်တပ်၏ ထိန်းချုပ်မှုကို တန်ပြန်ဆန့်ကျင်နေသောကြောင့် ယင်းဖြစ်ရပ်များသည် စောင့်ကြည့်လေ့လာရန် အရေးကြီးပါသည်။

နေအိမ်များကို မီးရှို့ဖျက်ဆီးခြင်း

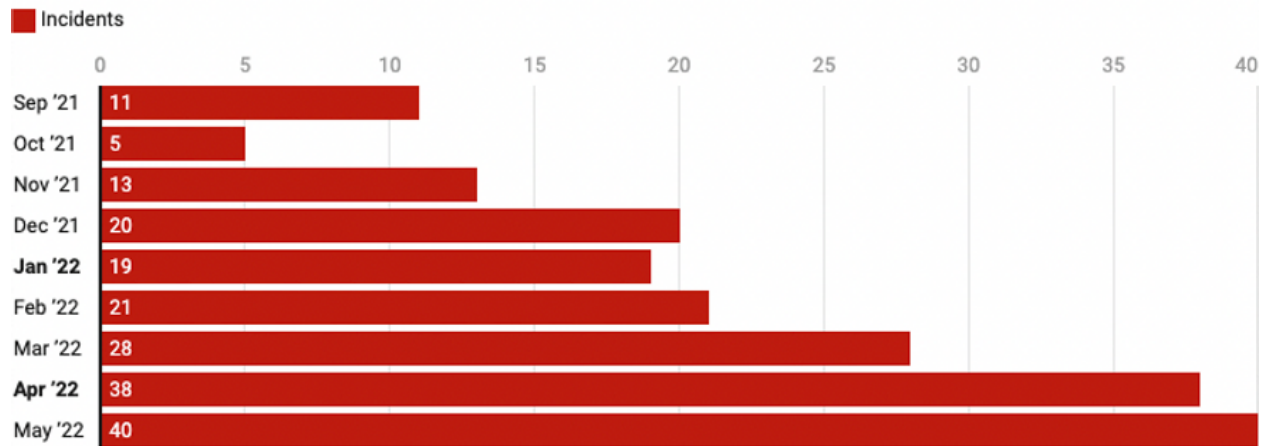

Myanmar Witness မှ ခြေရာခံပြီး ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာသည့်အနေဖြင့် လူမှုအသိုက်အဝန်းအား မီးအသုံးပြုသော သတိပြုမိသည့် ဖြစ်ရပ်လမ်းကြောင်းကို စက်တင်ဘာလက စတင်ခဲ့ပါသည်။ ဤလမ်းကြောင်းသည် ပဋိပက္ခ၏ အရေးပါသော အစိတ်အပိုင်းတစ်ခု ဖြစ်လာမည်ဖြစ်သည်။

၂၀၂၁ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလမှ ၂၀၂၂ ခုနှစ်အတွင်း မြောက်ဘက်တွင် အဓိကအားဖြင့် ရွာပေါင်း ၂၀၀ ကျော် မီးလောင်မှုဖြစ်ပွားခဲ့ပါသည်။

Fire Data since Sep 1st 2021

Fire data since the beginning of September 2021 where villages have been targeted with fire. Myanmar Witness has been using satellite imagery, verified footage and NASA, FIRMS data to document and investigate where and when these events occur.

ပုံ- ၂၀၂၁ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ မှ ၂၀၂၂ ခုနှစ် မေလအထိ ကျေးရွာများနှင့် မြို့များတွင် မီးလောင်မှု ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် ဖြစ်ရပ်များကို Myanmar Witness မှ စိစစ်ပြီး - မြန်မာနိုင်ငံတွင် မီးလောင်ကျွမ်းမှုဖြစ်နိုင်ခြေကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာကာ မှတ်တမ်းတင်ထားပါသည်။ ဂရပ်ဖစ်အပြည့်အစုံကို ဤနေရာတွင် ရနိုင်ပါသည်။

၂၀၂၁ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ - ထန်တလန်

ဤဖြစ်ရပ်လမ်းကြောင်း၏ ဥပမာမှာ ချင်းပြည်နယ် ထန်တလန်ကို ဖျက်ဆီးခြင်းဖြစ်သည်။ အဆိုပါမြို့ကို စက်တင်ဘာ ၁၈ ရက်တွင် ပထမဆုံးပစ်မှတ်ထားခဲ့ပြီး နေအိမ်များကို ဆယ်ကြိမ်ထက်မနည်း မီးလောင်မှုဖြစ်ပွားခဲ့သည်။

ထန်တလန်တွင် မြန်မာစစ်တပ်က မီးရှို့မှုနှင့် အမြောက်များဖြင့် တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်ဟု ပြည်တွင်း မီဒီယာများက ဖော်ပြသည်။ စေ့ဆော်မှုသည် ချင်းပြည်ကာကွယ်ရေးတပ် - Chin National Army Alliance (CDF-CNA) (DVB English)ကြောင့် ဒေသတွင်း စစ်အခြေစိုက်စခန်း ဆုံးရှုံးသွားခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဒေသခံများကထင်ကြေးပေးကြသည်။ ဒေသခံသင်းအုပ်ဆရာ (Cung Biak Hum) သည် မီးငြိမ်းသတ်ရန်ကြိုးပမ်းစဉ် စစ်သားများ၏ ပစ်သတ်ခြင်းခံခဲ့ရကြောင်း ပြည်တွင်း မီဒီယာများက ဖော်ပြသည်။

စက်တင်ဘာ ၁၈ ရက်က အပ်လုဒ်တင်ခဲ့သည့် YouTube တွင် မြင်တွေ့ရသည့် ဗီဒီယိုဖိုင်ကို Myanmar Witnessမှ မြို့တွင်းနေရာအတည်ပြု သတ်မှတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဧရိယာ၏နောက်ဆက်တွဲကို Facebook မှာလည်း ဤနေရာနှင့် ဤနေရာတွေမှာတွေ့နိုင်ပါတယ်။ မြင်ကွင်းကျယ်အဖြစ် ဖန်တီးထားသည့် ရုပ်ပုံများထဲမှ တစ်ခုသည် ပျက်စီးမှုအတိုင်းအတာကိုဖော်ပြသည်။

ပုံ- ထန်တလန်မြို့နယ် ပျက်ဆီးမှုများ။

အောက်တိုဘာလ - မြန်မာနိုင်ငံမြောက်ဘက်ရှိ 'ရှင်းလင်းရေးစစ်ဆင်ရေး'

မြန်မာစစ်တပ်သည် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့များကို တန်ပြန်ရန် အောက်တိုဘာလတွင် စတင်ခဲ့ပြီး စစ်အုပ်ချုပ်ရေးကို ဖိဆန်သောသူများကို ရက်စက်စွာနှိမ်နင်းမှုများ ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။

အဆိုပါ စစ်ဆင်ရေးများ စတင်လိုက်သည်နှင့်အမျှ မြောက်ပိုင်းတွင် တပ်ဖွဲ့ဝင်များထပ်မံချထားကာ တိုက်ပွဲများနှင့် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများ တိုးလာခဲ့သည်။

Myanmar Witness မှ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာချက်အရ အဆိုပါ စစ်ဆင်ရေးများသည် ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် ရိုဟင်ဂျာများကို ဆန့်ကျင်သည့် ရှင်းလင်းရေး စစ်ဆင်ရေးများနှင့်တူညီကာ မီးလောင်မှုဖြစ်ပွားသည့် မြို့ရွာများတွင် သိသိသာသာ တိုးလာကြောင်း ပြသခဲ့သည်။ အောက်တွင်ဖော်ပြထားသော Myanmar Witness မှ စစ်ဆေးထားသော ဗီဒီယိုဖိုင်သည် ၂၀၂၁ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် ချင်းပြည်နယ်တွင် ဖျက်ဆီးခံခဲ့ရသည့် ကျေးရွာများထဲမှ တစ်ခုသာဖြစ်ကြောင်း နမူနာပြသထားသည်။

ပုံ- မီးလောင်ကျွမ်းနေစဉ် ဤဗီဒီယိုဖိုင်တွင် ကြီးမားသောယာဉ်တန်းကို မြင်တွေ့နိုင်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြောက်ဘက်တစ်ဝှမ်းတွင် လူသားမျိုးနွယ်အပေါ် ကျူးလွန်သည့် ရာဇဝတ်မှုများနှင့် စစ်ရာဇဝတ်မှုများသည် ဒီမိုကရေစီလိုလားသော အုပ်စုများကို ထောက်ပံ့သည်ဟု သံသယရှိသော အရပ်သားအသိုင်းအဝိုင်းအပေါ် ကျူးလွန်နေခဲ့သည်။ အများစုကို မြန်မာနိုင်ငံ အနောက်မြောက်ပိုင်း တွင် အစုလိုက်အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်မှု ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှုတွင် မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။

နိုင်ငံဘာလတွင် မြန်မာနိုင်ငံ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ် အသီးသီး၌ တိုက်ပွဲများ ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း သိရသည်။

ဒီဇင်ဘာ - အရပ်သားများ မီးရှို့သတ်ဖြတ်ခြင်း (အလောင်း ၄၆ လောင်း)

မြန်မာနိုင်ငံမြောက်ပိုင်းတွင် တိုက်ပွဲများနှင့် ကျေးရွာမီးရှို့မှုများ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ မြန်မာစစ်တပ်နှင့် ဆက်နွယ်သည်ဟု သတင်းများထွက်ပေါ်နေသည့် ဒီဇင်ဘာလအတွင်း အနည်းဆုံး ဖြစ်ရပ်နှစ်ခုတွင် လူများကိုအရှင်လတ်လတ် မီးရှို့ခဲ့သည်ဟု စွပ်စွဲခံထားရသည်။

အဆိုပါဖြစ်ရပ်များအနက် တစ်ခုမှာ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာ ၇ ရက်က စစ်ကိုင်းမြို့ ဒုန်းတောရွာ၌ ဖြစ်ပွားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ၈၀၀ နာရီအချိန်ခန့်တွင် ပုသိမ်-မုံရွာ ကားလမ်းအနီးမှ ရွာထဲသို့ စစ်သားများဝင်ရောက်လာကြောင်း Myanmar Now မှ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခန်းတွင် ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

ရွာသားများနှင့် ဒေသခံ PDF ခေါင်းဆောင် (Myanmar Now and The Irrawaddy မှ သတင်းပေးပို့ချက်အရ) ရွာသား ၁၁ ဦးကို ဖမ်းဆီး၊ မီးတင်ရှို့ပြီး သေဆုံးခဲ့ကြောင်း သိရသည်။

မီဒီယာမျိုးစုံမှ ဆိုရှယ်မီဒီယာသို့ အပ်လုဒ်လုပ်ထားသည့် ဗီဒီယိုများသည် မီးလောင်ထားသည့် ရုပ်အလောင်းများအပါအဝင် တိုက်ခိုက်မှု၏ နောက်ဆက်တွဲရလဒ်များကို ပြသသည်။ (ဂရပ်ဖစ်မီဒီယိုဖိုင် - တောင်းဆိုမှုအရ ရရှိနိုင်သည်။) ဗီဒီယို၏ အသံလွှင့်ချက်တွင် “သူတို့ကို လက်နှစ်ဖက် ကြိုးချည်ပြီး ဒူးထောက်ခိုင်းစဉ် သေနတ်နှင့်ပစ် ဓားဖြင့်ထိုးခံရသည်” ဟု ဖော်ပြထားသည်။

အလောင်းတွေ့ရှိသည့်နေရာကို Myanmar Witness က စစ်ဆေးခဲ့ရာ ကိုဩဒိနိတ်အမှတ် 22.142916 ၊ 95.062057 တွင်ရှိသော လယ်မြေနေရာ ဒုန်းတောကျေးရွာ၏ အပြင်ဘက်တွင် ရှိနေကြောင်းသိရသည်။

ပုံ- ဒုန်းတော မီဒီယိုမူရင်းတွင်ပါရှိသော နောက်ခံရှုခင်းကို နေရာအတည်ပြုသတ်မှတ်ခြင်း။ ဤဖြစ်ရပ်နှင့်ပတ်သက်သည့် နောက်ထပ်စာရွက်စာတမ်းများကို ဤအစီရင်ခံစာတွင် တွေ့ရှိနိုင်သည်။

ကယားပြည်နယ် မိုဆိုရွာတွင် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာ ၂၄ ရက်က အရပ်သား ၃၀ ကျော်ကို ပစ်ခတ်မှု ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် နောက်ထပ် ထူးခြားသည့် ဖြစ်ရပ်တစ်ခုဖြစ်သည်။

ပြင်းထန်စွာ လောင်ကျွမ်းနေသော အလောင်းများပါရှိသော ယာဉ်အများအပြားကို ပြသထားသည့် ရုပ်ပုံများနှင့် ဗီဒီယိုဖိုင်အများအပြားကို Myanmar Witness မှ မှတ်တမ်းတင်ခဲ့သည်။ အခင်းဖြစ်ပွားရာ နေရာ၌ မော်တော်ယာဉ် ၈ စီးနှင့် မော်တော်ဆိုင်ကယ်ငါးစီးတို့အပါအဝင် အနည်းဆုံး အလောင်း ၃၅ လောင်း တွေ့ရှိခဲ့ကြောင်း ဒေသတွင်းသတင်းများအရ ပါဝင်သည်။ Save the Children ဝန်ထမ်းနှစ်ဦး အပြင် Myanmar Now ၏ အစီရင်ခံစာအရ သေဆုံးသူများတွင် ကလေးငယ်များ ပါဝင်ကြောင်း သိရသည်။

ဤဖြစ်ရပ်ကို အတည်ပြုခြင်းနှင့် အခင်းဖြစ်ပွားရာနေရာမှ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း အပါအဝင် စွပ်စွဲသတ်ဖြတ်မှုများအပေါ် ကျွန်ုပ်တို့၏ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုတွင် မီးလောင်နေသောယာဉ်များမှ ထွက်ခွာသွားသော လူတစ်ဦးချင်းစီသည် စစ်အခြေစိုက်စခန်းနှစ်ခုဆီသို့ ဦးတည်သွားနိုင်ကြောင်း ပြသထားသည်။

ပုံ- အထက်ဖော်ပြပါ Kantarawaddy Times ပုံတွင် မတော်တဆ မီးလောင်မှု ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုဟု ပြောဆိုရန် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အထောက်အထားမလုံလောက်ခြင်းကို သရုပ်ပြပုံ။

လေကြောင်းစစ်ပွဲ

ပဋိပက္ခများ ကြီးထွားလာသည်နှင့်အမျှ နည်းဗျူဟာများ ပြောင်းလဲလာသည်။ တစ်ချိန်က မကြုံစဖူးသော အရပ်သားများနှင့် အရပ်ဘက်အခြေခံ အဆောက်အအုံများပေါ်တွင် လေကြောင်း တိုက်ခိုက်မှုများကို အသုံးပြုခြင်းသည် ယခုအခါတွင် တူညီလွန်းလှသည်။ Myanmar Witness၏ စစ်လက်နက်စိစစ်ရေးအဖွဲ့သည် အရပ်ဘက်ဒေသများတွင် စစ်လေယာဉ်များရှိနေခြင်း၊ ဝေဟင်မှ တိုက်ခိုက်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ပျက်ဆီးခြင်း၏လက္ခဏာများနှင့် ရုရှားနိုင်ငံမှ လက်နက်အသစ်များ ပေးပို့ခြင်း စသည့်လက္ခဏာများကို ပုံမှန်စစ်ဆေးနေပါသည်။

လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှု လမ်းကြောင်း

အရပ်ဘက်ဒေသများတွင် လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှု အများအပြားဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ၎င်းတို့သည် ကျောင်းသားလေးများ အပါအဝင် အရပ်သားများ သေဆုံးကာ နေအိမ်များ၊ စာသင်ကျောင်းများနှင့် ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းများ ပျက်စီးမှုများဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း သုတေသနပြုချက်အရ အတွဲလိုက်ဗုံးများကို အသုံးပြုခဲ့သည့် လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှု နှစ်ခုအပါအဝင် ပြီးခဲ့သောနှစ် မတ်လမှ ယခုနှစ် ဩဂုတ်လအတွင်း 'ဥပဒေမဲ့' လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှု ၁၆ ကြိမ်ကို ဖော်ထုတ်တွေ့ရှိခဲ့သည်။

Myanmar Witness သည် မကြာခဏပစ်မှတ်ထားသည့် သင်္ကေတဖြစ်သော ငြိမ်းချမ်းရေးမြို့တစ်ဝိုက်ရှိ အဖြစ်အပျက်များဖြစ်သည့် လေကြောင်းမှတိုက်ခိုက်မှုများကြောင့် အိုးအိမ်များပျက်ဆီးမှုကို ခြေရာခံစိစစ်ခဲ့ပြီး ထောင်နှင့်ချီသော အိုးမဲ့အိမ်မဲ့အများစုမှာ သောင်ရင်းမြစ်ကိုဖြတ်၍ ထိုင်းနိုင်ငံဘက် သို့ သွားလာခဲ့ကြသည်။ ဧပြီလနှောင်းပိုင်းတွင် လေကြောင်းမှတိုက်ခိုက်မှုများ ဆက်လက် ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး မြို့ကိုပိုမိုပျက်စီးစေကာ မိသားစုများ မကြာမီအချိန်မရွေး အိမ်ပြန်နိုင်သည့် အခွင့်အရေးကို လျော့နည်းသွားခဲ့သည်။

ပုံ- Cobra Column မှ တင်ထားသော ပေါက်ကွဲမှုဗီဒီယိုနှင့် Myanmar Witness မှ (လေးကော့ကော်) အား စိစစ်ပြီး နေရာအတည်ပြုသတ်မှတ်ထားခြင်း (အစီရင်ခံစာဖတ်ရှုရန်)

အဆိုပါ လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှု အများအပြားသည် ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း သတင်းရရှိသော်လည်း အရပ်ဘက်ဒေသများကို ပစ်မှတ်ထားပြီး ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် အသေအပျောက် အစီရင်ခံသည့် ဧရိယာများတွင် သိသိသာသာတိုက်ခိုက်မှုများ တိုးလာနေပုံပေါ်သည်။

၂၀၂၂ ခုနှစ်အစ ဇန်နဝါရီလ ၆ ရက်အတွင်း မြန်မာနိုင်ငံမြောက်ပိုင်းတွင် လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှု အများအပြား ပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်း သတင်းများထွက်ပေါ်ခဲ့ပြီး အရပ်သားအများအပြား ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိကာ သေဆုံးမှုများ ရှိခဲ့သည်။

- ဇန်နဝါရီလ ၈ ရက် ၅ နာရီအတွင်း ကယားပြည်နယ် လွိုင်ကော်တွင် လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှု ၁၀ ကြိမ် ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း သိရသည်။
- ဇန်နဝါရီလ ၁၀ ရက် - စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးအတွင်းက ရွာတစ်ရွာကို ရဟတ်ယာဉ်နဲ့ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်ခြင်း
- ဇန်နဝါရီလ ၁၁ ရက် - ကယားပြည်နယ် လွိုင်ကော်မြို့တွင် လေကြောင်းမှ ဗုံးပေါက်ကွဲမှုကြောင့် လူခြောက်ဦး သေဆုံးခဲ့ကြောင်း သိရသည်။

- ဇန်နဝါရီလ ၁၂ ရက်နေ့က စစ်ကိုင်းမြို့ရွာတစ်ရွာမှာ လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှုကြောင့် လူ ၁၀ ဦး သေဆုံးခဲ့သည်။
- ဇန်နဝါရီလ ၁၆ - ကယားပြည်နယ်ရှိ ဒုက္ခသည်စခန်းတွင် ဗုံးကြဲတိုက်ခိုက်မှုကြောင့် လူခြောက်ဦး သေဆုံးခဲ့သည်။

၂၀၂၂ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလနှင့် အောက်တိုဘာလ - ကျောင်းနှင့်ဂီတဖျော်ဖြေပွဲဗုံးခွဲမှု

၂၀၂၂ ခုနှစ် တလျှောက်လုံး လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှုများ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး စက်တင်ဘာလ အတွင်းက ကျောင်းတစ်ကျောင်းကို တိုက်ခိုက်ခြင်းအပါအဝင် အရပ်သားအများအပြား သေဆုံးစေခဲ့ကြောင်း Myanmar Witness ၏ ရှေ့လာမည့်အစီရင်ခံစာတွင် ဖော်ပြထားသည်။

မကြာသေးမီက ကိန်းဂဏန်းတွေအရတော့ ၂၀၂၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလအတွင်းမှာ မြန်မာစစ်တပ်က လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှု ၂၈ ကြိမ် ပြုလုပ်ခဲ့တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ မိုးရာသီကုန်ပိုင်း အခြေအနေနှင့် ဆက်စပ်နေသော်လည်း မြေပြင်စစ်ဆင်ရေးများတွင် ဆုတ်ယုတ်မှုများကြောင့် လေကြောင်းတိုက်ခိုက် မှုများ အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်ရှိသွားသည်ဟု သတင်းထောက်အများအပြားက ယုံကြည်ကြသည်။

ကချင်ပြည်နယ် ဖားကန့်အနီး အောက်တိုဘာလအတွင်း ကျရောက်သည့် အထိမ်းအမှတ်စုဝေးပွဲ တိုက်ခိုက်မှုအား Myanmar Witness က မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ပြီး အရပ်သားများအပေါ် ဆိုးရွားစွာ တိုက်ခိုက်မှုများကို ပြသခဲ့သည်။

အဆိုပါ နယ်မြေအား ကချင်လွတ်လပ်ရေး တပ်မတော် (KIA) မှ စစ်ရေးလှုပ်ရှားမှုများ ပြုလုပ်ရန် အသုံးပြုခဲ့ကြောင်း စစ်တပ်က အခိုင်အမာဆိုသည်။ အထူးသဖြင့် မနန်းပါသည် KIA တပ်မဟာ ၉ ဌာနချုပ်ဖြစ်သည်။ သို့သော် စစ်တပ်၏ စစ်ရေးပင်ပန်းမှုကြောင့် ကျဆုံးသူနှစ်ဦးသာ ဖြစ်သလို၊ သေဆုံးသူများမှာ ပြည်သူ့စစ်အဖွဲ့၏ မပါဝင်ကြောင်း သက်သေအထောက်အထားများ ထပ်မံ တွေ့ရှိခဲ့ပြီး ၎င်းတို့သည် ဤဒေသတွင် ဖြစ်ပွားနေသည့် ဂေါက်ရိုက်ပြိုင်ပွဲသို့ တက်ရောက်သူများ ဖြစ်ကြောင်း အကြံပြုထားသည်။

ပုံ- ၂၀၂၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၂၆ ရက်နေ့မှ ဂြိုဟ်တုဂြိုဟ်တုဓာတ်ပုံသည် ကချင်ပြည်နယ်တွင် ဖျော်ဖြေပွဲဗုံးပေါက်ကွဲမှုဖြစ်ပွားရာနေရာနှင့် ပျက်စီးသွားသော အဆောက်အအုံများနှင့် နေရာကို ပြသထားသည်။

ပံ့ပိုးသူအဖြစ်ရှုရှား

မြန်မာစစ်တပ်သည် ပဋိပက္ခ၏ နောက်ဆုံးဆင့်ကဲဖြစ်စဉ်အတွက် တာဝန်ရှိသော်လည်း ၎င်းသည် လေကြောင်းပိုင်ဆိုင်မှု၊ လက်နက်နှင့် လောင်စာဆီအတွက် နိုင်ငံခြားအဖွဲ့အစည်းများနှင့် သဘောတူညီချက်များဖြင့် အသက်ဆက်နေသည်။

အာဏာသိမ်းပြီးကတည်းက Myanmar Witness သည် ရုရှားဖက်ဒရေးရှင်းနှင့် SAC တို့ကြား သံတမန်ရေး၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် စစ်ရေးဆိုင်ရာ နက်ရှိုင်းလာမှုကို စောင့်ကြည့်နေခဲ့သည်။ မြန်မာနှင့် ရုရှားနှစ်နိုင်ငံအပေါ် တင်းတင်းကျပ်ကျပ် ပိတ်ဆို့အရေးယူမှုများကြောင့် အပယ်ခံနိုင်ငံနှစ်ခုကြား ဆက်ဆံရေး၏ တူညီသောသဘောသဘာဝမှာ အံ့ဩစရာနှင့် ထိတ်လန့်စရာဖြစ်သည်။ မကြာခဏ သံတမန် လည်ပတ်မှုများနှင့်အတူ အစိုးရနှစ်ရပ်ကြား ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် ကုန်သွယ်မှု တိုးတက်မှုသည် မြေပြင်တွင် ဆင်းရဲဒုက္ခများ တိုးများလာစေရန် ငြင်းဆိုဖွယ်မရှိပေ။

Myanmar Witness ၏ နက်ရှိုင်းသော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုအရ ၂၀၁၅ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၉ ခုနှစ်အတွင်း ရုရှားနိုင်ငံထုတ် Yak-130 လေယာဉ် ၁၂ စင်းကို မြန်မာနှင့် ရုရှားနိုင်ငံတို့အကြား ဝယ်ယူမှုသဘောတူညီချက်များအတိုင်း ပေးပို့ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့သည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် အာဏာသိမ်းပြီးနောက် ရုရှားက မြန်မာစစ်တပ်အား ဆက်လက်ပံ့ပိုးကူညီရန်နှင့် Yak-130 ဂျက်တိုက်လေယာဉ်များ ထပ်မံထောက်ပံ့ပေးရန် ရည်ရွယ်ချက်ရှိကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောကြားခဲ့သည်။ (၇၄) နှစ်မြောက် မြန်မာ့လေတပ် (MAF) အခမ်းအနား၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအဖြစ် မိတ္ထီလာမြို့ လေတပ်စခန်း၌ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၅ ရက်နေ့တွင် နောက်ထပ် ဂျက်တိုက်လေယာဉ် ခြောက်စင်းကို ထုတ်ဖော်ပြသခဲ့သည်။

အဆိုပါ ခေတ်မီဆန်းပြားသော နှစ်ယောက်စီး လေ့ကျင့်ရေး ဂျက်လေယာဉ်များသည် မြေပြင် တိုက်ခိုက်ရေးစွမ်းရည်များပါရှိပြီး အရပ်သားများနေထိုင်ရာနေရာများသို့ ၂၃ မီလီမီတာ အမြောက်များဖြင့် ပစ်ခတ်ရန် မြန်မာစစ်တပ်မှ ဂျက်တိုက်လေယာဉ်များအသုံးပြုပုံကို ရိုက်ကူးထားသည့် ဗီဒီယိုဖိုင်ကို Myanmar Witness မှ အတည်ပြုထားသည်။ အဆိုပါ လေယာဉ်များသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ရဟတ်ယာဉ် အစီး 100 တွင်ပါဝင်ပြီး မြေပြင်တပ်များ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးနှင့် လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှုများ လုပ်ဆောင်နိုင်သည့် ရုရှားလုပ် Mi-35 ကဲ့သို့သော ရဟတ်ယာဉ်များလည်း ပါဝင်သည်ဟု သတင်းများထွက်ပေါ်လျက်ရှိသည်။

ပုံ- 1 နှင့် 3 ပုံများတွင် ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၁ ရက်နေ့က ကယားပြည်နယ် လွိုင်ကော်ဒေသကို ပျံသန်းလာသည့် Yak-130 တစ်စီးကိုတွေ့ရသော လျှို့ဝှက်ဗီဒီယိုကို Free Burma Rangers မှ မျှဝေထားပြီး Myanmar Witness မှ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာထားသည်။ ဗဟိုရုပ်ပုံသည် ရည်ညွှန်းရည်ရွယ်ချက် အတွက်ဖြစ်သည်။ အရင်းအမြစ်- လေကြောင်းသတင်း Youtube။

Myanmar Witness ၏ အစောပိုင်းအစီရင်ခံစာများတွင် ရုရှားနိုင်ငံထုတ် BRDM-2M 4X4 သံချပ်ကာယာဉ်များနှင့် ဆားဘီးယားနိုင်ငံထုတ် ဒုံးပျံများ တင်ပို့ရောင်းချမှုနှင့် တည်ရှိနေမှုတို့ကိုလည်း အတည်ပြုခဲ့သည်။

၂၀၂၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် Myanmar Witness သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရုရှားလုပ် Su-30 တစ်စီးကို ဂြိုဟ်တုဓာတ်ပုံများမှတစ်ဆင့် ပထမဆုံးမြင်တွေ့ခဲ့ရကြောင်း မှတ်တမ်းတင်ခဲ့သည်။ ဤဂျက်လေယာဉ်များကို စစ်ဆင်ရေးတွင် မည်သို့အသုံးပြုမည်ကို အကဲဖြတ်ရန် ခက်ခဲသော်လည်း ၎င်းတို့အနက်မှ Yak-130 အရေအတွက်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက မှာယူမှုနည်းပါးပြီး ၎င်းတို့တွင် Yak-130 ၏ ဝန်အားထက် နှစ်ဆပိုများသောကြောင့် လူများနှင့် နေအိမ်များကို ပိုမိုထိခိုက်စေနိုင်သော စွမ်းရည်ရှိသည်။

နိုင်ငံရေး အကျဉ်းသားများကို သေဒဏ်ပေးခြင်း

၁၈လကြာ အကြမ်းဖက်မှုများ ပြင်းထန်လာကာ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေသော ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှု များ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ပေါ်ပေါက်လာပြီးနောက် ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၅ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံ SAC မှ ဒီမိုကရေစီအရေး တက်ကြွလှုပ်ရှားသူလေးဦးအား ကွပ်မျက်ရန် အမိန့်ပေးခဲ့သည်။

Myanmar Witness ၏ လေ့လာသုံးသပ်ချက်အရ ၎င်းသည် ၁၉၈၇ ခုနှစ်နောက်ပိုင်း မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပထမဆုံးသော တရားစီရင်ရေး ကွပ်မျက်မှုဖြစ်ကြောင်း သက်သေပြနေသည်။ အဆိုပါ ကွပ်မျက်မှုသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အကြီးဆုံးမြို့ဖြစ်သည့် ရန်ကုန်တွင်ဖြစ်ပြီး ဒီမိုကရေစီရေး ဆန္ဒပြပွဲများတွင် အပြင်းထန်ဆုံးနှင့် အသံထွက်ဆုံးနေရာဖြစ်သည်။

ဤသို့တိုးမြှင့်လုပ်ဆောင်ခြင်းသည် သံတိုင်နောက်ကွယ်တွင်ရှိနေသည့် ဒီမိုကရေစီလိုလားသော တက်ကြွလှုပ်ရှားသူအများအပြား၏ဘဝအတွက် စိုးရိမ်ပူပန်မှုဖြစ်စေသည်။ SAC သည် သဘောထားကွဲလွဲမှုများကို ချေမှုန်းမှုအတွက် အန္တရာယ်ရှိသော စံနမူနာကိုလည်းသတ်မှတ်သည်။

ပဋိပက္ခများကို ပိုမိုနက်ရှိုင်းစေခြင်း

ဇူလိုင်လမှစ၍ အကြမ်းဖက်မှုများ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး ခုခံမှုများ ပိုမိုနက်ရှိုင်းလာခဲ့သည်။ PDF သို့မဟုတ် SAC ဆန့်ကျင်ရေးအဖွဲ့များနှင့် ဆက်စပ်နေသော ကျေးရွာများတွင် မီးများ ဆက်လက် လောင်ကျွမ်းနေသည်။ SAC သည် လက်နက်နှင့် အရင်းအမြစ်များအတွက် စိတ်တူကိုယ်တူ နိုင်ငံများကို ဆက်လက်ရှာဖွေနေပြီး ပြင်ပမှ ဇာတ်ဆောင်များကို ဤပြည်တွင်းစစ်သို့ ဆွဲသွင်းသည်။ ရုရှားလုပ် Yak-130 ဂျက်တိုက်လေယာဉ်များနှင့် Su-30 လေယာဉ်အသစ်များ ပို့ဆောင်မှုကို ဖော်ထုတ်တွေ့ရှိခဲ့ပြီး လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှုများ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနိုင်ခြေကို တိုးမြှင့်လာစေသည်။ ဒီမိုကရေစီလိုလားသော ကျောင်းများကို တိုက်ခိုက်မှုများနှင့် Myanmar Witness မှ စစ်ဆေးအတည်ပြု ထားသော ဆရာတစ်ဦးကို နိုင်ငံရေးအရ သတ်ဖြတ်ခြင်းများသည် ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာအသိုင်း အဝိုင်းကို တုန်လှုပ်သွားစေခဲ့သည်။

အချိန်ကြာလာသည်နှင့်အမျှ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုဝံ့သူများ သို့မဟုတ် အာဏာရှင်အာဏာကို ဆန့်ကျင်သူများကို စစ်တပ်မှ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများ သိသိသာသာတိုးများလာသည်။

သံသယဖြစ်စရာ အကြီးမားဆုံးသေဆုံးမှုသည် အရပ်သားများဖြစ်သည်။ မြေပြင်ပေါ်ရှိ ဖုန်းများနှင့် ကင်မရာများမှတစ်ဆင့် မှတ်တမ်းတင်ထားသော ဖြစ်ရပ်များစွာမှတစ်ဆင့် Myanmar Witness နှင့် အခြားအရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများသည် အရပ်သားများအပေါ် လက်တုံ့ပြန်ခြင်း၊ ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း၊ ပစ်မှတ်ထားခြင်း သို့မဟုတ်အဆင်ခြင်မဲ့စွာ တိုက်ခိုက်မှုများကို မှတ်တမ်းပြုစုပြီး စုံစမ်းစစ်ဆေး ခဲ့သည်။ ၎င်းတို့၏ ဘေးကင်းရေးကို လျစ်လျူရှုခြင်းအပြင် စစ်တပ်သည် ၎င်းတို့ အသက်ရှင် ရပ်တည်ရေးအတွက် မှီခိုအားထားရမည့် လိုအပ်ချက်များကို ပစ်မှတ်ထားခဲ့သည်။

ဤလူမျိုးများ၏ ပြည်တွင်းစစ်ထဲသို့ ကမ္ဘာက မျက်မြင်တွေ့နေရသည်။ ပြင်းထန်သော ပဋိပက္ခအဖြစ်သို့ မကြီးထွားမီ လမ်းများပေါ်၌ ဆန္ဒပြမှုများမှ အကြမ်းဖက်မှုများ စတင်ခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် တိုက်ပွဲများပြင်းထန်နေဆဲဖြစ်ပြီး သေဆုံးသူအရေအတွက်လည်း အများအပြားရှိနေပါတယ်။